
Andrea Grillo
HOMILIJA I TEOLOGIJA PROPOVIJEDANJA
Neka zapažanja s nekoliko praktičnih savjeta

„Hoću li ikada uspjeti zapisati mojim perom sve nagovore, strahove, utjehe, sve upute po kojima si me nosio u propovijedanju tvoje riječi i u dijeljenju sakramenata tvojemu puku?“

Augustin

I. HOMILIJA IZMEĐU NAVJEŠTAJA I SLAVLJA

Dva su načina kojima često *bježimo od stvari* i izvlačimo se od njihova utjecaja: čineći složene stvari odveć jednostavnima ili čineći jednostavne stvari odveć složenima. Jedan od uobičajenih načina „bijega od homilije“ je upravo taj: preoblikovati homiliju u teološko predavanje ili također preoblikovati predavanje o homiliji, kao što je ovo, u govor o središnjoj vrijednosti „propovijedanja“ za kršćansku vjeru. To, pak, ne znači da bi homilija bila „jednostavna“, a teološko predavanje „složeno“, nego upravo valja razumjeti različiti red poteškoća koje sa sobom nosi jedna i druga „vrsta“ govora.

Ako želimo shvatiti potrebu bistrenja „teoloških temelja“ „homiletske kuće“ u kojoj svi stanujemo (i klerici i laici), to nikada ne znači da možemo izravno stanovati u „temeljima“ (poput „miša“ pa i onda kada se nalazi u „teološkoj biblioteci“), niti uništavati „temelje kuće“ (improvizacijama ili manjkom uravnoteženosti).

Ukratko, razvidno je da kanim „jezik promijeniti“ (Gal 4, 20) govoreći o pitanju zadanom u naslovu. Ako je, naime, nužno potrebno priznati duboku i bitnu svezu između *homiletske prakse* i *teologije navještaja Riječi*, potrebno je istom izbjegavati miješati jednu razinu s drugom, jedan govor s drugim govorom, jednu funkciju s drugom funkcijom. Za život i za pastoralno djelovanje je bitno postati svjesni *potencijalnosti* propovijedi u izricanju mnoštva zbiljnosti, u posredovanju mnogih sadržaja, ali je isto tako bitno – i možda još bitnije – ostati svjesni posebnog *načina* propovijedi, njezine *forme* po kojoj se sadržaj posreduje i *konteksta* u kojemu on biva postavljen.

1. Kontekst i „sveta retorika“

Možda na pomalo naivan način možemo reći da se „u stara dobra vremena“, za razliku od današnjih, dobro znalo kako održati propovijed. Idealizacija prošlosti – koja u crkvenom životu predstavlja stalnu i opasnu napast – ipak u ovom slučaju bilježi jedan važan detalj: prisutnost solidne *praktične* tradicije *homiletskog teksta*, koji je bio više plod solidnog običaja, nego dubokog razmišljanja. Tako se osiguravao u isti mah dvostruki učinak: „znalo se“ kako propovijedati na temelju *retoričkog, a ne teološkog pristupa homiliji*. Znalo se dobro ono *kako* propovijedati, jer se nikada nije dovodilo u pitanje ono *što* propovijedi i *zašto* propovijedati. Velika promjena, koja je posljednjih pedeset godina pogodila promišljanje o vjeri i komunikativni žanr propovijedi, obratila je pozornost na važnost onoga *što* i *zašto* propovijedi, ali je istom uzrokovala proces gubitka identiteta homilije na razini prakse. Ta je evolucija, koju valja shvatiti unutar okvira razvoja odnosa Crkve i svijeta, producirala iskliznuće homilije iz njezina sjedišta i preoblikovanje homilije u različite oblike „kršćanskog govora“, koje možemo svesti na dva modela:

- a) homilija kao „utješni govor“: ili svođenje riječi homilije na „patetičku riječ“, koja se obraća „imaginarnom“ te na stanoviti način potvrđuje nepostojanje duboke sveze između vjere i društvenog života.
- b) homilija kao „apologetski govor“: ili svođenje homiletske razine na moralističku razinu, koja se poistovjećuje s određenim „vrijednostima“ kao uobičajenim referentima govora unutar etičko-društvenog ambijenta.

Ovo zastranjenje „praktičnog“ obilježja homilije odgovara, na prilično zabrinjavajući način, paralelnom razvoju „teologije propovijedanja“, koja je vazda imala za sugovornika jednostavnog „suvremenog čovjeka“ s čitavom njegovom otuđenošću od evanđelja, a nije se obazirala na redovitog vjernika koji pohađa nedjeljno bogoslužje i prema kojemu se homiletska praksa treba stalno i smisleno odnositi. Upravo ova potonja stvarnost – smještanje propovijedi unutar *liturgije Crkve* – možda temelji najznačajniji, ali i ujedno najmanje produbljeni vid homilije. On treba tražiti ponajviše teološki odgovor na poteškoće koje se javljaju na ovom području crkvenog pastoralara.

2. Homilija je *pars ipsius liturgiae* (SC, 52): verbalno i neverbalno ozračje propovijedi: liturgijski kontekst

Kako bismo podcrtali liturgijski kontekst homilije i njezin istinski način *ispovijedanja vjere*, potrebno je „emancipirati“ samu homiliju od „uzništva“ kojega je kroz povijest iskusila ili pak od stanovitog *zaborava ne-verbalne dimenzije homiletskog priopćavanja*.

Možda se danas jedan od neizraženih potencijala ove dimenzije pastoralnog djelovanja i crkvenog priopćavanja sastoji u otkriću onoga *kako* propovijedati, imajući u vidu sve ono što je novija teologija otkrila na razini *što* propovijedati i *zašto* propovijedati. Homiletsko „neverbalno“ je osobiti *način* smještanja u ozračje vjere. Liturgija je način komunikacije s Otajstvom, jer je način djelovanja koji odgovara svojem darivanju. Liturgija je *anamneza*: prije nego bilo što čini, ona prima. Liturgija je *epikleza*: prije svakog tumačenja, ona zaziva. Liturgija je *doksologija*: prije svakog govora, ona zahvaljuje.

Ove nam napomene dopuštaju izdvojiti niz principa kako bismo se približili onom predjelu „u sjeni“ homilije, a koji svejedno predstavlja temeljnu dimenziju njezine pastoralne i komunikativne potencijalnosti:

- a) Homilija u liturgijskom kontekstu jest *obzirnost u „izgovaranju Boga“*. Jer ona ne treba biti govor o *tekstu*, nego govor o *stvari*, obzirna je također u izricanju „riječi Božje“, te nas poziva na nadilazak riječi kao pretpostavke liturgije, kako je bilo prije Sabora, ali i na nadilazak liturgije kao prigode riječi, kao što se dogodilo poslije Sabora.

b) Očitujući čin vjere propovjednika, homilija snažno posreduje čin vjere slušatelju. No, i ovdje se trebaju susresti nužnost posredovanja i obzirnosti spram „objekta“ homilije: riječ hiti u priopćavanje, ali je potrebna obzirnost. Samo obred zna kombinirati posredovanje čina vjere i obzirnost spram otajstva vjere. On ukida govore nakon što ih je sve obuhvatio; u njemu govor ne ustanovljuje, ne određuje... Obred, u snazi tako jedinstvene uporabe govora, zna čuvati i nanovo izreći ono što je samo po ljubavi očigledno.

Otkriće „neverbalnog“ označava upravo „novu retoričku vještinu“ homilije, sposobnu preuzeti u cijelosti (*in toto*) čitav liturgijski kontekst spram kojega homilija nije iznimka u kojoj će se skloniti, nego radije potvrda u kojoj će obitavati u čitavom svojem bogatstvu.

3. Homiletska mudrost: posredovanje između obreda i života

„Ništa nije tako apstraktno kao izraz *svakodnevni život*“ (G. Angelini). To smo rekli već na početku: učiniti odveć jednostavnim ono što je složeno, način je „bijega od stvari“. Računati sa svakodnevnim životom, naivno može izgledati kao „jednostavna stvar“, ali je u stvarnosti toliko složena da se homilija točno treba smjestiti unutar „simboličko-obrednog posredovanja“ vjere i života. Istina, valja nam polako sazrijevati u ideji da je upravo homilija jedna od osjetljivih dimenzija pomoću koje se vjera *može* otvoriti životu i život *može* otvoriti vjeri. Upravo u činu vjere koji se treba ozbiljiti u homiliji, vjera i život se susreću. Homilija ne „priopćava“ jednostavno ono što smo već spoznali i susreli, nego *ostvaruje* zajedništvo s njima na izvoran i nesvediv način. Ova činjenica ima velike posljedice bilo za onoga koji *propovijeda*, bilo za onoga koji *sluša*.

Za onoga koji propovijeda, sama propovijed se pojavljuje kao *izvor* vjere. Ona se, naime, ne uspostavlja jednostavno kao *izraz/komunikacija* vjere koju se već posjeduje, nego je radije mjesto *iskustva/inicijacije* u otajstvo vjere u Gospodina. Ovdje nije riječ o tome da trebamo „biti dobri svećenici“ kako bismo bili „dobri propovjednici“, nego je također riječ o tome da se trebamo „izraziti propovijedajući“ kako bismo postali uvjerljivi i povjerljivi svećenici, stvarno osjetljivi za povjerene nam osobe.

Ulagati vrijeme i trud u propovijedanje može biti zanimljiv način *rasta* u ministerijalnoj kvaliteti naše pastoralne službe.

Za onoga koji sluša, homilija budi svijest čina vjere i posreduje zajednici teološku dubinu koja je prožima u trenutku same homilije. To znači ukloniti „obrambene mehanizme“ argumentacije ili moralizma, stišati kritike i otvoriti prostor *događanju Riječi*. Kao što riječ djeluje tragom Riječi i u njezinu suzvučju zbori, tako i homilija ima jedinstveni zadatak: dati riječ onoj izvornoj *Riječi*, koja „stvarno počinje govoriti kada joj se dopusti izreći prvu riječ i tako dati novi početak našim mislima“ (K. Barth).

Kako bi to bilo moguće, potrebna je *služba riječi* koju oživljuju vazda spremni i raspoloživi službenici, koji će poput Augustina moliti „daj da ti darujem službu moje misli i moje riječi, a ti mi daj materiju dara.“

II. KAKO OBLIKOVATI PROPOVIJED: KRATKI SAVJETI

Neka novija izdanja potvrđuju i dodatno potiču na duboko promišljanje zbiljnosti „kršćanskog propovijedanja“. Crkveno iskustvo propovijedi ne može biti ništa drugo, nego polazišna točka tog razmatranja. Često se radi o toliko neophodnom koliko duboko razočaravajućem prvom koraku. Kada ima nešto za reći – i već ta činjenica nije zanemariva – današnja propovijed, kao što smo već primijetili, oscilira između „utjehe“ i „apologetike“. Ili vrjednuje samo osobno čovjekovo iskustvo ili pak oštro potvrđuje „vrijednosti“ vjere nasuprot (ili protiv) „ciničnog i lažnog“ svijeta.

S druge strane, za propovjednika se danas uistinu radi o „poruci stavljenoj na rizik“ u ozračju suvremenog priopćavanja koje propisuje niz istančanih sredstava (televizijskih, novinarskih, reklamnih, političkih) u kojima svaki zarez biva odmjeren, svaki kadar procijenjen, a svaka zvučna nijansa i naglasak proučeni.

Kako se nositi s ovim pritiskom? Kako je moguće proglasiti pobjedu „rutine“ homilije, koja je sve siromašnija sadržajem i poletom, ali i poremećenu reakciju koja mijenja narav propovjedničkog čina, koji unatoč svemu, ostaje tipično liturgijski i samo zato istinski teološki čin?

Pokušajmo sagledati homiliju s *pet različitih gledišta* (pripremati, misliti, priopćavati, slaviti i ispovijedati homiliju), kako bismo iznijeli na vidjelo ne samo opasnosti i ograničenja, nego također potencijalnosti i još uvijek skrivene izvore.

1. „Pripremati“ propovijed

Propovijed, poput svakog javnog govora, treba biti pripremljena: ne jednostavno kako bi se „znalo što reći“, nego također i povrh svega kako bi se uklopilo u onaj ostatak koji se govori i čini u određenom slavlju. Priprema nema toliko za cilj povećati kvalitetu navoda i primjera, niti retorički uljepšati već spoznatu istinu, koliko *razviti* i učiniti *neposrednim* sâm smisao slavlja. Jamačno, homilija se priprema upravo kako bi se moglo „improvizirati“, budući da je stanovita „nepredviđenost“ prvotni i nezaobilazni element svake dobre propovijedi. Upravo je ta „improvizacija“, koju propovjednik treba „pripremiti“, „predvidjeti“ i za koju se treba „pobrinuti“, najteža stvar. On će uložiti toliko truda u svoju pripremu, koliko uspije sjajno nadići „zajednička mjesta uobičajenoga govora“ koji mu se neprestano nalažu, a koje bez pripreme nije u stanju svladati.

Stoga, pripremati se ne znači preoblikovati propovijed u predavanje, u priopćenje ili u programirani govor. Pripremati se znači upravo suprotno: otkloniti opasnost od iskliznuća u druge vrste govora koji su lakši, jer su odveć „zajednički“ i odveć „predvidljivi“.

Pripremati se znači izbjeći „moraliziranje“ u propovijedi, ali i današnji uopćeni kršćanski govor. Kako bismo izbjegli u ovu zamku – kada se podiže ton, a glas postane kričav – trebamo imati na umu da čin propovijedanja nije govor koji upućuje na neko djelovanje, nego ima u sebi operativno obilježje i kao takav je govorni čin. Ako propovjednik u sebi razvije svijest o ovom strukturalnom operativnom obilježju propovijedi, smanjit će se upućivanje na neko drugo djelovanje, ali će istom porasti odgovornost spram ovog osobitog i istančanog vida kršćanskog djelovanja u liturgiji.

2. „Misliti“ propovijed

Usko vezana uz prijašnje, na ovom se mjestu neposredno nameće pitanje istinskog teološkog promišljanja, koje bi trebalo poduprijeti homiletski govor. Otkriće „prvenstva Riječi“ u Crkvi nakon Sabora doprinijelo je značajnom razvoju biblijskih i katehetskih spoznaja. Ono ulazi među one stvari koje propovjednik mora znati i ne može se podcjenjivati, ali ono

jamačno ne temelji propovijed kao takvu. Čini se da su današnji „priručnici s građom za homiliju“ sastavljeni kao „biblijska kateheza“, a ne kao priprema za homiletsku „teoriju i praksu“. Svi ti priručnici danas pomažu propovjednikovoj misli. No, oni ne mogu zamijeniti sintezu na koju je pozvan - ovdje i sada – u konkretnim prilikama, spram svoje zajednice i u zajedništvu s njome.

Prvenstvo Božje Riječi ne može biti jednostavno stvar ponavljanja, retoričkog potvrđivanja, nego treba biti princip nove misli, sretne prigode, plemenite i nečuvene geste koja duboko zahvaća, koja ne ostavlja površni trag, nego „dira srce“ i „izgrađuje“ u pravom smislu te riječi. Propovijed zahtjeva misao koja odgovara baš na ovo pitanje: kako je moguće pokazati da ovi tekstovi, ove molitve, ova šutnja i ove geste preobražavaju moj pogled na svijet i moj život, te učinkovito potvrđuju tu novost? Kako bismo to mogli učiniti, potrebno je potpuno preuzeti obvezu koju je K. Barth tako dobro opisao kada je rekao: „Biblija počinje stvarno govoriti kada joj se dopusti kazati prvu riječ i dati novi početak našim mislima“. Taj novi početak homilija treba misliti i priopćavati na jednostavan i pristupačan način. Propovjednik ne može umaći ovom zadatku, a da ne isprazni smisao ‘vlastitih riječi’.

3. „Priopćavati“ propovijed

Prvenstvo Riječi, teologija propovijedanja, ispravna biblijska egzegeza tekstova, sve su to vrijedna i prijeko potrebna sredstva u službi onoj Riječi koju čovjek ne samo može, nego želi čuti. Frustracija ove želje je možda najdublja nevolja današnje crkvene prakse. Događa se da različite situacije propovijedanja poput nedjeljnih misa, sprovoda, krštenja, velikih svetkovina, otkrivaju iznenađujuće potencijale, ali također bilježe obeshrabrujuće „izgubljene prilike“.

Izgubljene prilike u ovim slučajevima, bitno nedostaje jedna moguća korelacija između teološkog govora i ljudskog nagnuća. Negativan učinak se obično pripisuje oskudnoj komunikaciji. Propovjednik bi trebao imati na pameti ono što bi trebalo reći i što bi svaki čovjek mogao slušati s radošću i divljenjem. No, komunikativni čin ne uspijeva, jer se odabire pogrešan način,

pogrješan izbor termina, jer se sugovornika dovodi u nepovoljan položaj kada mu se laska ili pak kada ga se optužuje.

U stvarnosti, pitanje postaje složeno. Ovdje se ne radi samo o retoričkom izrazu, nego o samom kršćanskom iskustvu. Koliko god nam je to teško priznati, valja reći da je teologija pitanje čovjeka. Teologija koja ne zna priopćavati svoju poruku – barem u ovim prigodama – više nije teologija. Komunikativnost nije za teologiju puka mogućnost, nego je nužna značajka svake teologije.

Iskustvo koje se oblikuje kao izraz u homiliji treba biti teološko i antropološko iskustvo u punom smislu te riječi. Zato je obogaćenje tog iskustva nepogrješivi kriterij za obogaćenje izraza, a obogaćenje izraza izvanredno sredstvo u artikulaciji i uvećanju intenziteta iskustva. Ova je korelacija sam pokazatelj učinkovitosti i uvjerljivosti jedne dobre propovijedi.

4. „Slaviti“ propovijed

Ako se već svi slažu oko činjenice da propovijed treba skrupulozno pripremati, dubokoumno promišljati i prikladno priopćavati, čini se mnogo složenije priznati da propovijed treba *obredno slaviti*. Možda se upravo s tim vidom propovijedanja najteže suočiti. Nedostatna percepcija ovoga vida propovijedanja, negativno se reflektira na pripreme, na promišljanja i na komunikaciju propovijedi. Vjerojatno je percepcija propovijedi kao riječi odvojene od obreda, kao direktne, *svakodnevne* riječi, prouzrokovala dvije posljedice: više se ne zna što je propovijed, jer se zapravo ne zna što je liturgijsko i sakramentalno slavlje. Klasičnim pojmovljem rečeno: gubitak smisla onoga *ex opere operato*, povlači za sobom gubitak smisla *ex opere operantis*. Ponovno prepoznavanje onoga *ex opere operato*, put je k otkriću smisla mjesta homilije unutar liturgijskog slavlja. U tom vrjednovanju odlučujuća je nova svijest *obredne dimenzije propovijedi* kao osnovnog obilježja liturgijskog čina u kojega je također uključena i homilija. Zahtjev da se ne izbjegne obredna narav propovijedanja danas je toliko složen i težak zadatak koliko *elementaran* i neophodan kako bi se stavili u red uvjeti pripreme, promišljanja i priopćavanja homilije.

5. „Ispovijedati vjeru“ u propovijedi

Ako nam je postalo jasno da se u homiliji ne radi o pripremi, mišljenju, priopćavanju i slavljenju čina vjere koji se već dogodio, nego o „činjenju“ tog čina vjere, o čuđenju i divljenju na njegovim mogućnostima, o zahvaljivanju na tom događaju, o molitvi da se on ostvari i o zahvali Bogu koji ga dopušta, onda nam je jasno da novi interes, kojega teologija potvrđuje u studiju tog crkvenog čina propovijedanja, objedinjuje dva uistinu komplementarna vida:

- a) obnavlja osobitu teološku narav ovoga govora unutar obrednog kršćanskoga slavlja;
- b) to čini polazeći od nove svijesti o osobitosti ovoga tipa djelovanja utemeljenog u kršćanskom obredu i u njegovoj antropološkoj dubini.

Ova dvostruka značajka najnovijeg promišljanja – koja objedinjuje uznapredovalu sistematsku teologiju s liturgijom – prelama se na one posljedice koje se nalažu svakom pojedinom propovjedniku koji se nalazi pred zadatkom navještaja i evangelizacije u formi propovijedi:

- a) Izvorni pristup vjeri se ne događa putem dokazivanja i pokazivanja etičke dosljednosti, nego preko samog iskustva, odnosno, preko iskustva obrednog čina. Veća svijest o ovoj odlučujućoj dimenziji kršćanskog identiteta, koja je nedavno postala središnji teološki interes, jamči da će se propovijed (sa svim svojim problemima) u potpunosti ukorijeniti u kršćansko slavlje, te da će na svoj način poticati buđenje svijesti o neophodnoj *inicijaciji* vjernika laika u *otajstvo* slavlja vjere.
- b) Homilija dakle nije jednostavno služba vjeri i njezinoj čistoj teološkoj očiglednosti, nego je služba *činu vjere*, njegovoj antropološkoj težini i povijesnosti, činu vjere koji se treba ozbiljiti u liturgijskom slavlju. Upravo preko rečenog ukorijenjenja, propovijed ne može zastraniti, ne može se oslanjati na „jednostavne evidencije“ („život“, „egzistencija“, „mir“ itd.), nego se treba u potpunosti prepustiti obrednoj i liturgijskoj dinamici unutar koje može naviještati Kristovo evanđelje.

6. Propovijedi za novo tisućljeće

„Lakoća, brzina, točnost, očiglednost, mnogostrukost“, sve su to „prijedlozi za novo tisućljeće“ koje je Italo Calvino naveo u djelu *Lezioni americane* malo prije svoje smrti. Ako propovjednici budućih generacija – oslanjajući se na tako dugu i slavnu kršćansku tradiciju – uspiju „olakšati“ svoj govor, ako ga uspješno pokušaju učiniti „brzim“ i „točnim“, ako mu daju „očiglednost“ i ako on sraste s „mногоstrukošću“ života, tada će uistinu početi cjelovito pripremati, misliti, priopćavati i slaviti svoje propovijedi.

Međutim, nije rečeno da današnji propovjednici nužno trebaju čekati tako dugo. Oni mogu već danas otkrivati u svojim zajednicama onaj interes, ono čuđenje i hvalu koje mogu izazvati njihove propovijedi, ako odmah pronađu snage da se „pripreme za improvizaciju“, hrabrosti da „pokažu novi početak mišljenja“, strpljivosti „priopćavanja iskustava, a ne riječi“ i životnost „kušanja gratuitnosti“ riječi koja utemeljuje i oslobađa.

425

7. ZAKLJUČCI

U zaključku pokušajmo postaviti neka pitanja čiji će odgovori moći usmjeriti ozbiljno promišljanje o ovom osjetljivom ministerijalnom i crkvenom činu.

Što znači sagledati slojevitost neophodnih elemenata „uspjele propovijedi“ ili pripremati, misliti, priopćavati i slaviti homiliju? I u kojem se smislu sve to odnosi na vrijednost samoga čina vjere?

Zasigurno se ne može zamisliti da homiletska „tehnika“ može zamijeniti duboko ljudsko i duhovno iskustvo evanđelja. No, također je istina da se duboko duhovno iskustvo kršćanskog života ne uspijeva izraziti bez stanovite homiletske askeze, bez vježbe i truda oko prikladnog načina priopćavanja, oko pripreme i slavljenja homilije.

Homilija, kao sastavni dio liturgijskog čina, posvješćuje važan međuodnos između riječi i sakramenta, između navještaja i slavlja: u kojem smislu svijest o tom međuodnosu mijenja propovjednikov stav?

Možda nas nova pozornost na „kontekst“ u kojemu se događa homilija – unutar odnosa između riječi, sakramenta i

života zajednice – može dovesti do samoga izvora do kojega se nažalost želi doći suprotnim putem, putem moraliziranja koje blokira upravo onaj mehanizam kojega bi se željelo pokrenuti. U homiliji smo oslobođeni od dužnosti i pomireni s darom: tu činjenicu ne bismo smjeli zaboraviti.

Ako postoji tijesna veza između homilije i čina vjere, na koji je način u njoj moguće otkriti „priliku rasta“ đakona, svećenika i biskupa? Na što bi trebalo pripaziti u formaciji novih generacija đakona i svećenika?

Sve dok ne budemo u potpunosti otkrili dragocjenu vrijednost koju homilija pruža svećeničkom životu u Crkvi, nećemo znati koliko je osjetljiva formacija novih generacija u učinkovitom i kompetentnom, oslobođenom i privlačnom propovijedanju. Nedostatak posebne formacije, koja s ove točke gledišta obilježava našu stvarnost, zahtijeva na svim razinama pozornost i novu inicijativu.

Struktura „riječi“ u liturgijskom slavlju već kao takva tvori postolje homilije, koja se međutim treba usredotočiti na posredovanje između teksta i konteksta, a da se ne prepusti „brzim rješenjima“, odveć komotnim i odveć sterilnim. Kako izbjeći pad u dvije tipične „degeneracije“ *apologetike* i *moralizma*?

Nova biblijska kompetencija danas sve više promiče svjež i neposredno propovjedništvo. To ne znači da je „jednostavan govor“ jednostavna stvar. Dapače, da bismo izbjegli propovijedanje beskorisno opterećeno tehničkim pojmovljem teologije, potrebno je mnogo studirati i Pismo i teologiju! Traganje za jednostavnošću – kao istinski ideal propovijedanja – je upravo *traganje* i upravo o tome smo željeli progovoriti u ovom našem prilogu.

(Preveo: Ivica Žižić)